

MACONDO

Pimestatud nii paljudest ja nii imevääraseist leiutistest, ei teadnud Macondo rahvas, mille üle kõige enam imestada. Nad ei maganud ööde kaupa, vaadeldes kahvatuid elektripirne, mis said voolu masinast, mille Aureliano Kurb oli rongi teisel reisil kaasa toonud ja mille painava müdistamisega harjumine nõudis aega ja vaeva. Nad pahandasid liikuvate piltide üle, mida edukas ärimees don Bruno Crespi näitas lõvisuukujuliste piletikassadega teatris, pahandasid sellepärast, et ühes filmis surnud ja mahamaetud tegelane, kelle õnnetuse üle haleduspisaraid oli valatud, ilmus järgmises filmis jälle elusana ja koguni araablaseks muudetuna välja. Publik, kes maksis kaks sentaavot selle eest, et filmikangelaste saatuse keerdkäike kaasa elada, ei suutnud seesugust ennekuulmatut mõnitust taluda ja lõhkus toolid puruks. Don Bruno Crespi pealekäimisel seletas alkald eridekreediga, et kino on illusioonitekitamise aparaat ega vääri publiku nii kirglikke tundeavaldusi. Selle masendava seletuse peale arvasid paljud, et nad on mustlaste uue suurejoonelise äri ohvriks langenud, ja otsustasid mitte enam kinno minna, sest neile jätkus oma hädadest ega olnud mõtet nutta pettekujude väljamõeldud õnnetuste üle.

Allikas: Gabriel García Márquez, "Sada aastat üksildust", hispaania keelest tõlkinud Aita Kurfeldt, Tallinn 1975

Vastasleheküljel olev tekstilõik pärineb ühest romaanist. Loo selles osas räägitakse, kuidas väljamõeldud linnas Macondos on just kasutusele võetud raudtee ja elekter ning avatud esimene kino.

Vasta toodud tekstilõigu alusel alljärgnevatele küsimustele.

Küsimus 1: MACONDO

Missugune filmidele iseloomulik joon pahandas Macondo elanikke?

.....

.....

.....

MACONDO: PUNKTIARVESTUS 1

KÜSIMUSE EESMÄRK:

Tekstide tõlgendamine: tegelaste käitumise põhjuse leidmine

Õige vastus

- Kood 2: Viitab filmide väljamõeldud sisule või täpsemalt näitlejatele, kes uuesti ekraanile ilmuvad pärast seda, kui nad "surnud" on. Võib tsiteerida otse kolmandat lauset ("...pahandati sellepärast, et ühes filmis surnud ja mahamaetud tegelane, kelle õnnetuse üle haleduspisaraid oli valatud, ilmus järgmises filmis jälle elusana ja koguni araablaseks muudetuna välja...") või viimast fraasi ("nutta pettekujude väljamõeldud õnnetuste üle.").
- Inimesed, kes nende arust olid surnud, ärkasid taas ellu.
 - Nad arvasid, et filmid on päris elu, aga see ei olnud nii.
 - Nad arvasid, et mees filmis teeskles suremist ja et neid peeti lollideks.
 - Tegelane, kes ühes filmis suri ja maha maeti, ilmus teises filmis jälle elavana välja.
 - Nad ei saa aru, et need filmid on väljamõeldised.
 - Kuna näitlejad, kelle tegelaskujud olid eelmises filmis surnud, ilmusid järgmises filmis uute tegelastena taas ekraanile. Publik tundis, et neilt on röövitud nende emotsioonid. *[Esinevad nii 1 kui 2 elemendid.]*
 - Nad arvasid, et neil on endalgi piisavalt probleeme ilma kujuteldavate inimeste näideldud probleemideta. *[Selge arusaamine sellest, millist rolli "väljamõeldis" inimeste vihas mängib, kuigi on seda sammu võrra edasi arendanud.]*
 - Kuna üks näitleja oli ühes filmis maha maetud ning siis araablaseks tagasi tulnud. *[Piiripealne: väga spetsiifiline.]*

Osaliselt õige vastus

- Kood 1: Õpilane viitab pettusele või tüssamisele või vaatajate petetud ootustele. Võib tsiteerida otse "seesugust ennekuulmatut mõnitust" või "mustlaste uue suurejoonelise äri ohvriks langenud".
- Nad arvavad, et neid tüssatakse.
 - Kuna nad arvavad, et on ilmaasjata oma emotsioone raisanud.
 - Neil oli tunne, nagu oleksid nad mingi uue suurejoonelise mustlaste äri ohvriks langenud.
 - Nad ei olnud nõus seesugust ennekuulmatut mõnitust taluma.

- Kuna nad maksid 2 sentaavot selle ennekuulmatu mõnitamise eest, mida nad taluda ei suutnud. *[Osaliselt ridade 9–10 otsetsitaat, mitte eriomane viide pettuse olemusele.]*
- Kuna nad ei saanud aru, kuidas see töötas. *[Käsitleda kui teatud viisi öelda "pettus" (üldine).]*

Vale vastus

Kood 0: Õpilane annab ebapiisava või ebamäärase vastuse.

- Nad olid Bruno Crespi peale vihased.
- Neile ei meeldinud need filmid.
- Nad tahavad oma raha tagasi saada.
- Nad pidasid end ohvriteks.
- Nad olid vägivaldsed.
- Nad olid rumalad.
- Nad väljendasid oma tundeid.
- Nad maksid kaks sentaavot ja ei saanud seda, mida tahtsid. *["Seda, mida nad tahtsid" on liiga ebamäärane.]*

VÕI: Õpilane näitab üles väära arusaamist materjalist või annab ebaüstava või mitteesjakohase vastuse.

- Nad ei tahtnud, et neid teiste inimeste probleemidega tüüdatakse. *[Vale: Inimesed TAHTSID näha PÄRIS inimeste probleeme.]*
- See on nende ainus võimalus protestida oma raha raiskamise vastu.
- Nad olid pahased selle pärast, et nad pidid nägema inimest, kes oli surnud ja kes maha maeti. *[Tsíteeritud lõik jätab mulje, nagu "ei meeldiks neile filmides surnud inimesi näha" – väär tõlgendus.]*

Kood 9: Vastus puudub.

Küsimus 2: MACONDO

Miks otsustasid Macondo inimesed lõigu lõpus mitte enam kinno tagasi minna?

- A Nad soovisid ajaviidet ja meelelahutust, kuid leidsid, et filmid olid realistlikud ja masendavad.
- B Nad ei jaksanud piletite eest maksta.
- C Nad tahtsid hoida oma tunded päriselu juhtumiste jaoks.
- D Nad otsisid emotsionaalset kaasahaaravust, kuid leidsid, et filmid on igavad, ebatõepärased ja kehva kvaliteediga.

MACONDO: PUNKTIARVESTUS 2

KÜSIMUSE EESMÄRK:

Tekstide tõlgendamine: tegelaskujude käitumisele põhjuse leidmine

Õige vastus

Kood 1: Nad tahtsid hoida oma tunded päriselu juhtumiste jaoks.

Vale vastus

Kood 0: Teised variandid.

Kood 9: Vastus puudub.

Küsimus 3: MACONDO

Kes on need "pettekujud", keda teksti viimasel real mainitakse?

- A Vaimud
- B Laadaplatsi atraktsioonid.
- C Filmide tegelased.
- D Näitlejad.

MACONDO: PUNKTIARVESTUS 3

KÜSIMUSE EESMÄRK:

Tekstide tõlgendamine: viidatu mõistmine, kui eelnevale on vaid kaudselt vihjatud

Õige vastus

Kood 1: Filmide tegelased.

Vale vastus

Kood 0: Teised variandid.

Kood 9: Vastus puudub.

Küsimus 4: MACONDO

Kas sa nõustud Macondo elanike lõpliku otsusega kino väärtuse kohta? Selgita oma vastust, võrreldes oma suhtumist filmidesse nende omaga.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

MACONDO: PUNKTIARVESTUS 4

KÜSIMUSE EESMÄRK:

Teksti sisu üle arutlemine: tegelaste suhtumise võrdlemine isiklike teadmiste ja kogemustega

Õige vastus

- Kood 1: Viitab suhtumisele kino "realismi" ja/või emotsionaalsesse kaasahaaravusse. Vastus peab olema kooskõlas mõttega, et Macondo elanikud otsisid filmidest realismi. Võrdlus Macondo elanike ja isikliku kogemuse/suhtumise vahel võib olla nii kaudne kui ka otsene.
- Kui oled juba mõistnud, et see pole päris, siis võid kino kasutada põgenemiseks igapäevareaalsuse eest. Puudub vajadus tegelaskujude eludele sedavõrd kaasa elada.
 - Jah, ma nõustun, maailmas on niigi palju kannatusi, ilma et neid oleks vaja välja mõelda.
 - Ei, kui inimesed lähevad kinno, siis nad saavad aru, et see, mis toimub kinolinal, ei ole päris.
 - Erinevalt Macondo elanikest võin ma filmi vaadates silmad peast nutta, kuid unustan selle kohe, kui kinost väljun.
 - Nõustun nendega. Miks peaks inimesed laskma filmidel end ärritada? Just sellepärast tegelengi mina teadusega – see põhineb faktidel ja mitte fantaasial.
 - Mulle meeldib kinos käia, sest nii saan enda probleemide asemel keskenduda teiste probleemidele.
 - Sõltub asjaoludest. Kui film on jama, tekib soov saalist minema kõndida, aga kui film on hea, siis elan ma sellele kaasa ja ei tee väljagi, et see tõsi pole.
 - Ei, mulle meeldib filme vaadata meelelahutuseks.
 - Jah, filmid ongi vaid väljamõeldised. Tükk maad parem on vaadata, kuidas inimesed otse laval mängivad.
 - Ei, filmides on sündmused tavaliselt liialdatud.
 - Ma ei nõustu nende reageeringutega, kuna kino on meelelahutuse vorm ja seda ei saa liiga tõsiselt võtta. Aga kuna macondolastel ei olnud eelnevat kogemust, siis ma mõistan nende tundeid.

VÕI: Õpilane viitab sotsiaalsele, ajaloolisele või kultuurilisele kontekstile, näiteks suhtelisele kursisolekule tehnoloogiaga, muutustele sotsiaalses kogemuses. Vastus peab olema kooskõlas mõttega, et Macondo elanikud otsisid filmidest

realismi. Võrdlus Macondo elanike ja isikliku kogemuse/suhtumise vahel võib olla nii kaudne kui ka otsene.

- Macondo elanikud olid vähearenenud ja reageerisid emotsionaalselt. Mina ja enamik tänapäeva inimesi oleme palju arenenumad.
- Nad hakkasid filme vaatama valelt lähtepositsioonilt. Nad ei mõistnud, et neile ei esitata uudiseid, vaid meelelahutust. Sellelt seisukohalt võetuna on nende reageering igati mõistetav. Muidugi peab filme vaatama kui meelelahutust. See ongi nende mõte.
- Tänapäeval ei ärritu inimesed filmide peale.
- Jah, ma nõustuksin, kui oleksin üks nendest, sest nad ei olnud ju varem kunagi seda näinud.

Vale vastus

Kood 0: Õpilane annab ebapiisava või ebamäärase vastuse.

- Sarnanen macondolastega, sest mulle tundub tihti, et filmid on vaid ajaraiskamine.
- Mulle filmid meeldivad. Ma ei saa aru, miks nad nii reageerisid.

VÕI: Õpilane näitab üles väära arusaamist materjalist või annab ebausutava või mitteasjakohase vastuse.

- Jah, näib, et filmid, selle asemel et olla lõõgastavad ja mõnusad vaadata, olid hoopis realistlikud ja emotsionaalsed. Kino on üks meelelahutuse vormidest, patuoinas ja võimalus naerdes unustada päriselu mured. Macondolased olid pettunud, kuna filmid, mida nad vaatasid, ei olnud lõõgastavad, vaid üsna tihedad, samas kui nemad tahtsid näha midagi meelelahutuslikku. *[Kaks esimest lauset ei ole iseenesest vastavuses küsimusega. Viimane lause viitab teksti vääriti mõistmisele.]*
- Ei, kino peaks olema kallim ja seal peaks olema joogitopsihoidjad, paisumais, jääga Coca-Cola ja pulgakommid. Käetoed peaksid olema üleskäivad, seal peaks olema jalatoed ja stereoheli. *[Võib-olla on tegemist naljaga, aga kui mitte, siis on teksti valesti mõistetud.]*
- Tänapäeval keelab seadus kinode vara lõhkuda. *[Vastus keskendub käitumisele, aga mitte suhtumisele.]*
- Tänapäeval on meil paremad kinod. *[Mitteasjakohane]*
- Jah, kuna film ei olnud eriti hea ja oleks teinud nad närviliseks. *[Küsimusest valesti aru saanud.]*

Kood 9: Vastus puudub.